

JAKIE PRACE DOMOWE WSPIERAJĄ SZKOLNE UCZENIE SIĘ?

Spotkanie ze społecznością Ostrołęki
26 października 2023

Aleksandra Jasińska-Maciążek
Joanna Stelmach

**Czy można uczyć skutecznie
bez zadawania prac
domowych?**

Czy można uczyć skutecznie bez zadawania prac domowych?

- Bez zadawania prac domowych efektywnego nauczania na II etapie kształcenia nie wyobraża sobie 55% nauczycieli, 42% uważa je za raczej konieczny składnik procesu nauczania (Dolata i in., 2015).
- Polscy 15-latkowie spędzają na odrabianiu prac domowych znacznie więcej czasu niż ich rówieśnicy z większości krajów OECD (Jakubowski i Wiśniewski, 2017).

Ile czasu zajmuje praca domowa ostrołęckim uczniom?

8-klasiści z Ostrołęki

5 godz. i 15 min
tygodniowo

ok. 200 godz.
w roku szkolnym

40 dni nauki
szkolnej!

Ile czasu zajmuje praca domowa ostrołęckim uczniom?

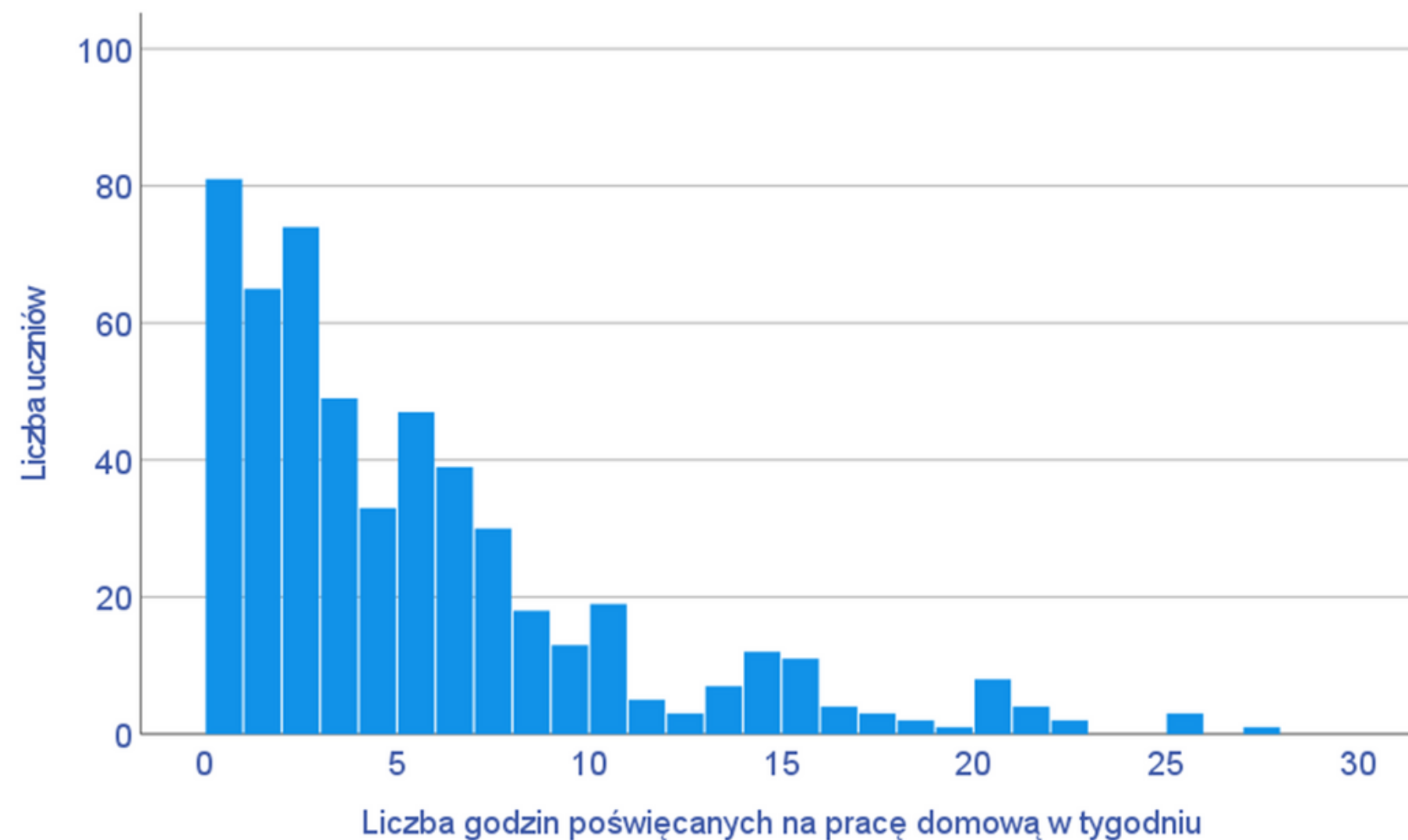
5 godz. i 15 min
tygodniowo

ok. 200 godz.
w roku szkolnym

40 dni nauki
szkolnej!

- Różnice międzyszkolne: od 3 godz. i 25 min do 8 godz. i 15 min w tygodniu.
- Różnice między oddziałami są jeszcze większe: od 1 godz. 37 min do 10 godz. i 48 min w tygodniu.

Rysunek 1. Zróżnicowanie obciążenia uczniów pracami domowymi.

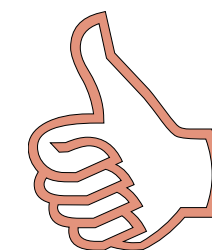
Co wynika z innych badań?

- Nauczyciele niedoszacowują czasu potrzebnego uczniom na wykonywanie zadawanych prac domowych (Dolata i in., 2015).
- Prace domowe mogą sprzyjać uzyskiwaniu wyższych osiągnięć, jednak ich pozytywny efekt obserwuje się dopiero w przypadku uczniów starszych klas szkół podstawowych i szkół średnich (Bas i in., 2017; Cooper i in., 2006).
- W przypadku uczniów młodszych klas szkół podstawowych efekt prac domowych jest znikomy lub zerowy (Cooper i in., 2006; Dolata i in., 2015).

1-2 godz. dziennie

W jakim celu zadawana jest praca domowa?

Cele instruktażowe:

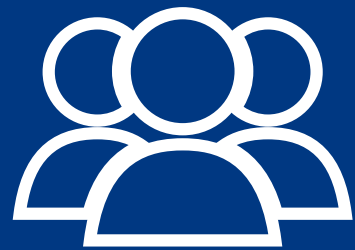
1. **Ćwiczenie** (wzmocnienie, utrwalenie umiejętności)
2. **Przygotowanie do lekcji** (wstępne uczenie się, przygotowanie materiału)
3. **Rozszerzenie** (zastosowanie lub rozszerzenie umiejętności zdobytych na lekcji)
4. **Integracja** (wykorzystanie umiejętności do stworzenia nowego, bardziej kompleksowego projektu)
5. **Diagnoza** (dla nauczyciela, ale i samo sprawdzenie rozumienia przez ucznia)

Inne cele:

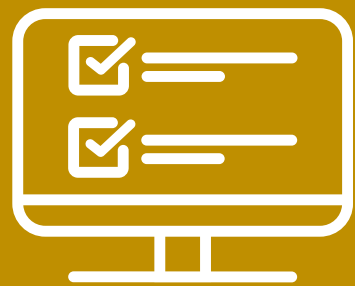
1. Nauka systematyczności, samodzielności i odpowiedzialności
2. Wspieranie umiejętności uczenia się (samoregulacji w procesie uczenia się)
3. Umożliwienie rodzicom obserwowania postępów dziecka
4. Zaangażowanie rodziców w edukację dzieci

Metoda badawcza

»» OSTROŁĘCKIE OBSERWATORIUM OŚWIATOWE

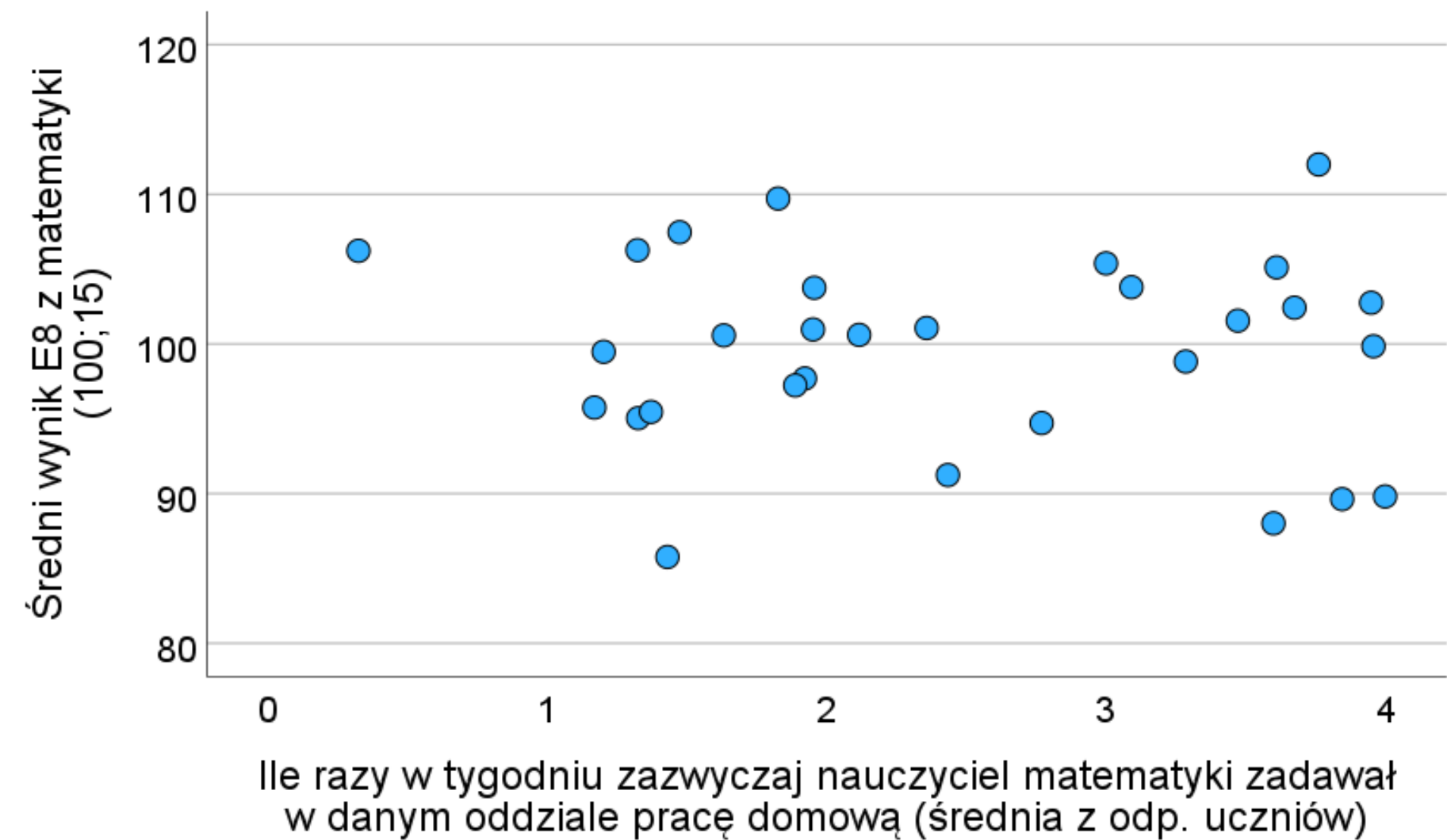
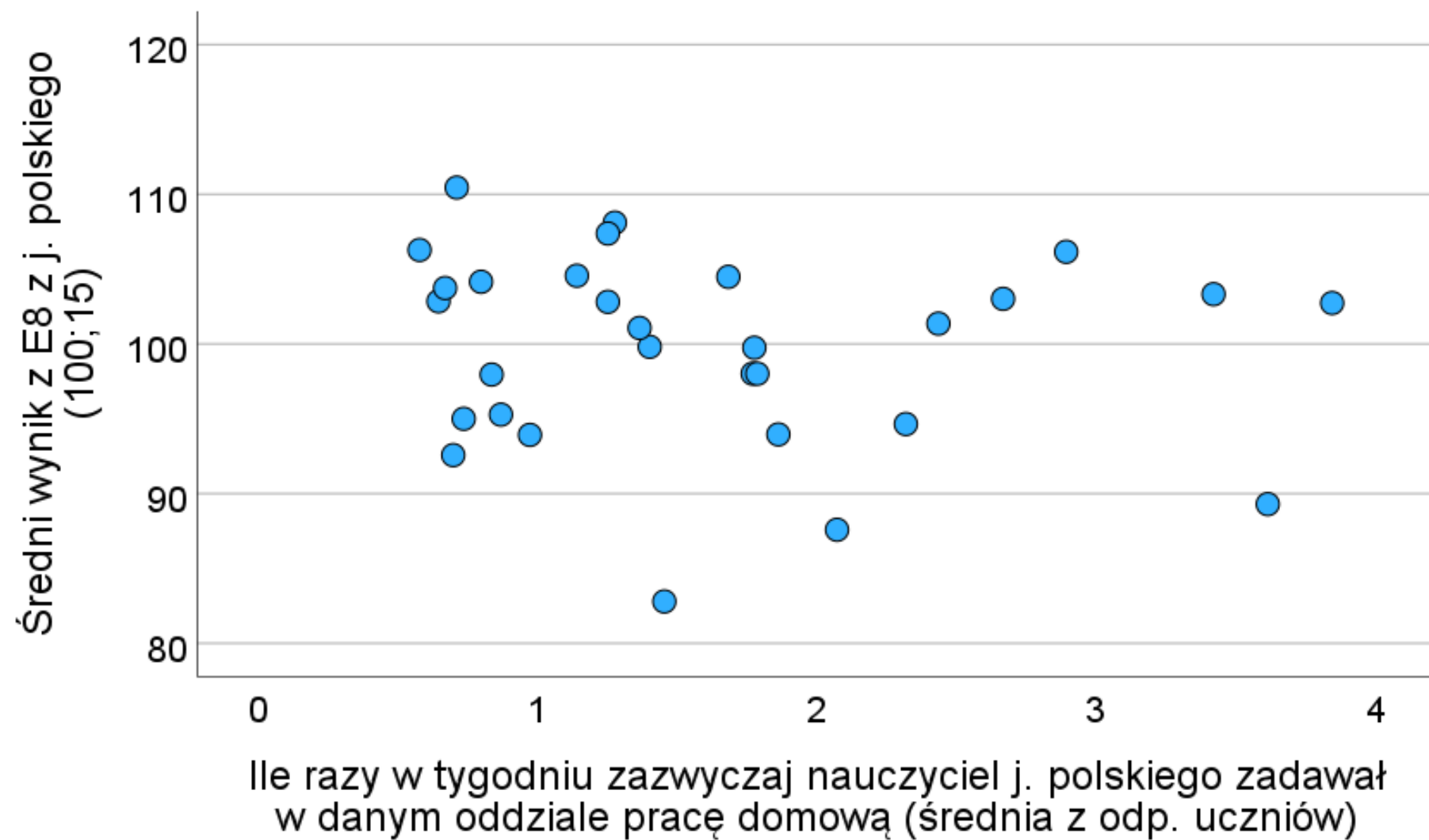
- Badanie wyczerpujące
- Populacja: **uczniowie 8. klas publicznych SP** w Ostrołęce (7 szkół)
- Ankiety wypełniło 580 uczniów (83% populacji)

- **Uczniowie:**
  - **Ankieta internetowa** wypełniana w szkolnych pracowniach komputerowych pod okiem badacza w **maju 2022 r.**
- **Rodzice:**
  - **Ankieta papierowa** wypełniana we **wrześniu 2021 r.**

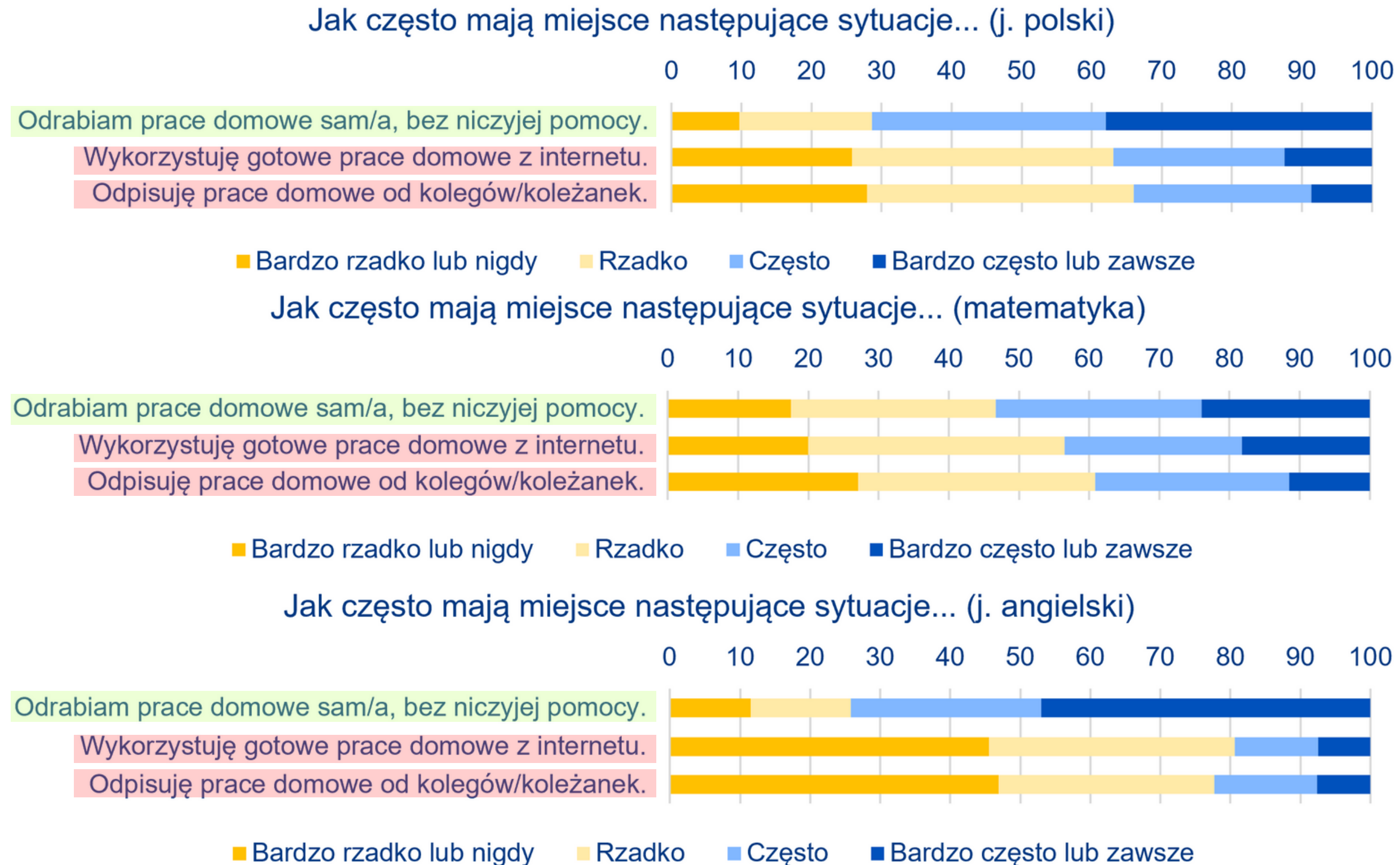

Czy zadawanie prac domowych pozwala osiągnąć wyższe wyniki nauczenia?

Wykres 2. Częstotliwość zadawania prac domowych a wyniki nauczenia.

Czy ostrołęccy ósmoklasiści odrabiają prace domowe samodzielnie?

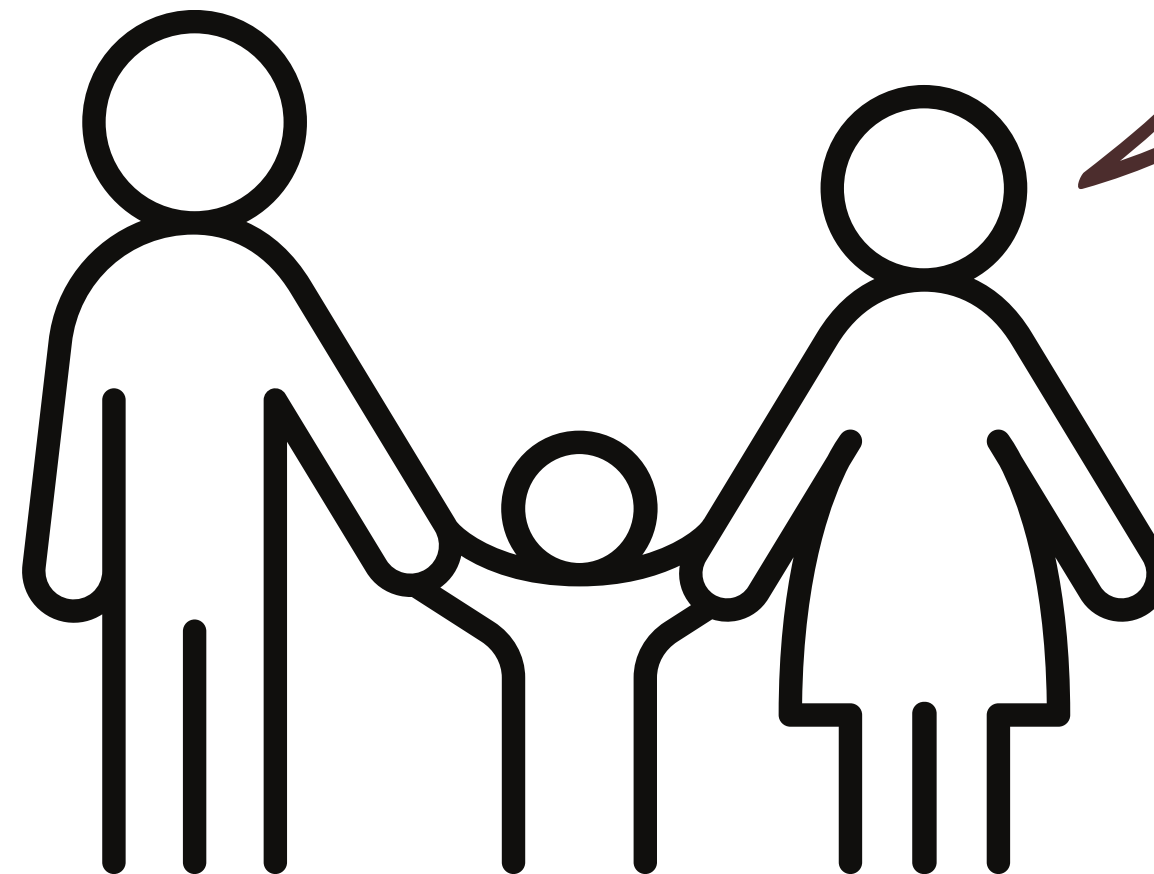
Wykres 3. Deklaracje ósmoklasistów nt. samodzielności wykonywania prac domowych.

Czy ostrołęccy uczniowie odrabiają prace domowe samodzielnie?

Odsetek rodziców, którzy kilka razy w tygodniu...

36%

Pokaż, czy odrobiłeś pracę domową.

Co masz zadane?

72%

Pamiętasz o pracy domowej?

65%

Co wynika z innych badań?

- Najważniejszym czynnikiem efektywności pracy domowej jest samodzielność jej wykonania (Dolata i in., 2015; Fernández-Alonso i in., 2022).
- Powody, dla których uczniowie nie wykonują prac domowych samodzielnie (Liljedahl, 2023):

nie potrafią

chcą uzyskać lepszy stopień lub uniknąć złej oceny

nie mają czasu

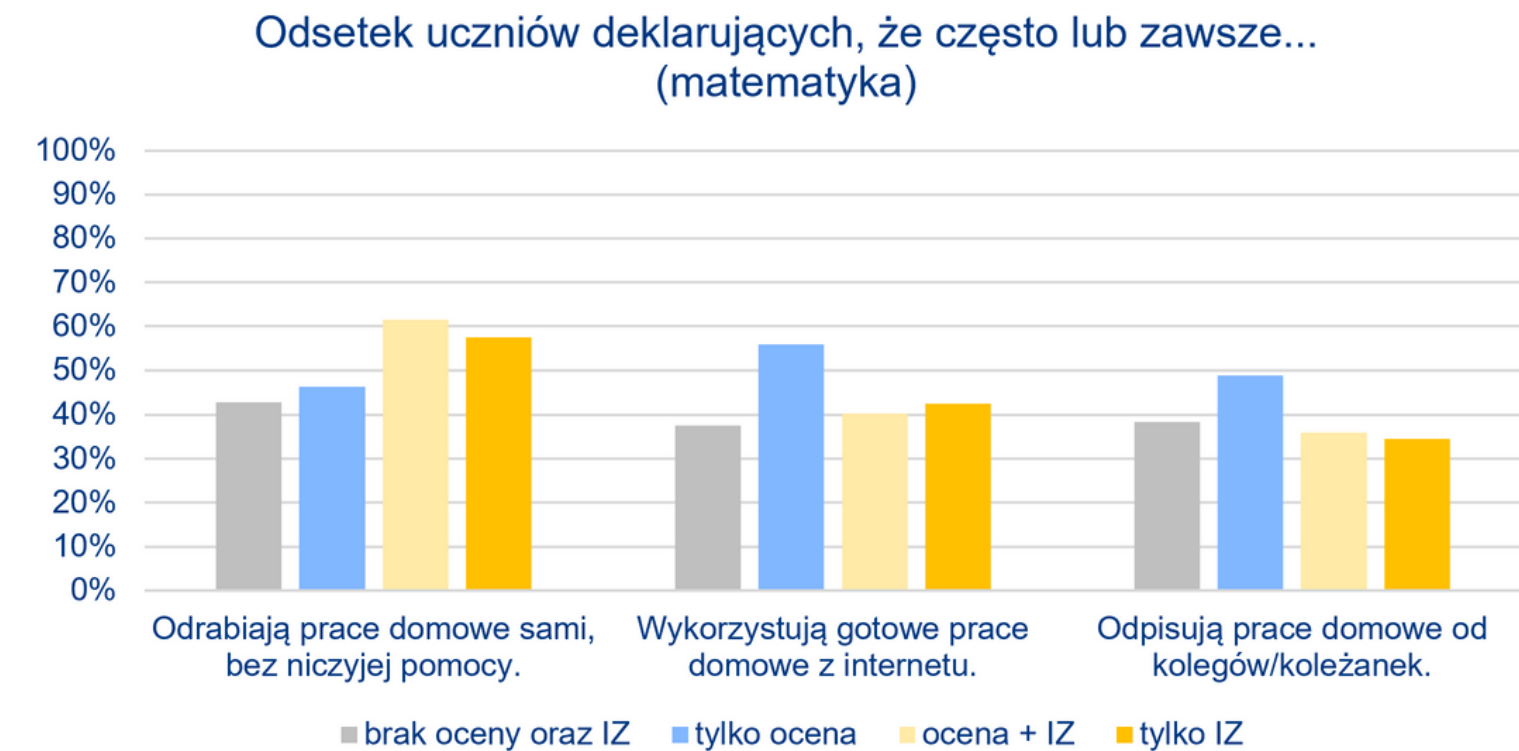
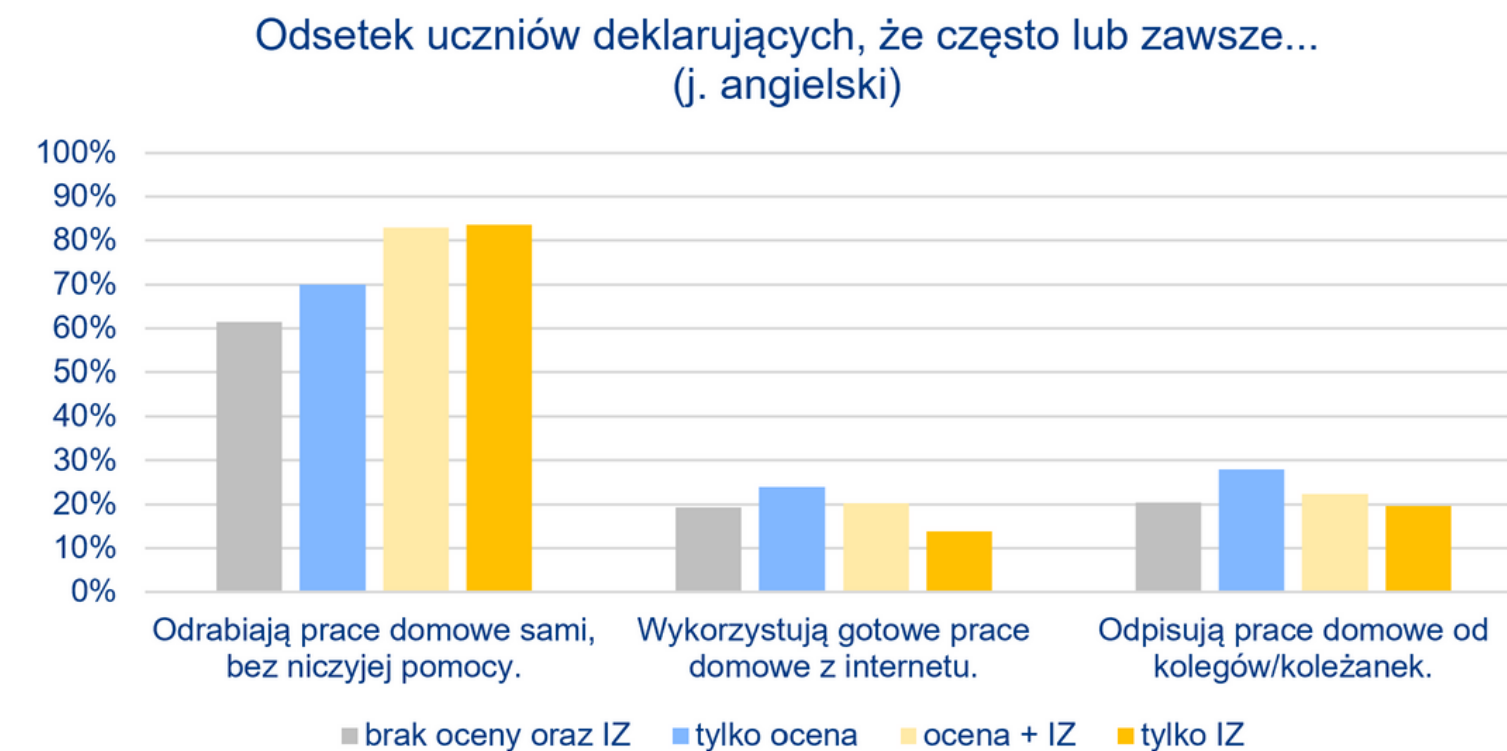
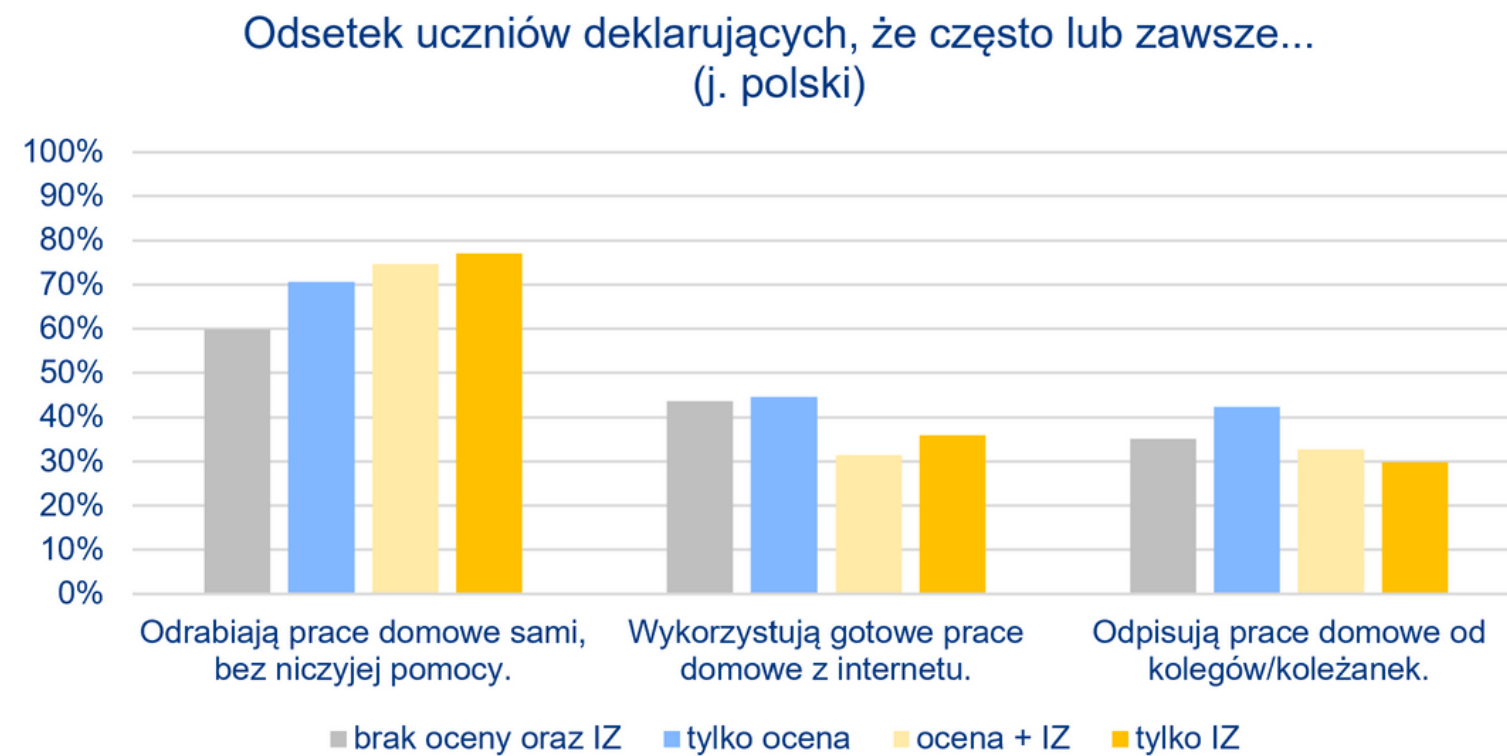
zapominają

nie chcą (praca domowa nudna, żmudna, za łatwa,

nie widzą korzyści z jej odrobienia, inne rzeczy są dla nich ważniejsze)

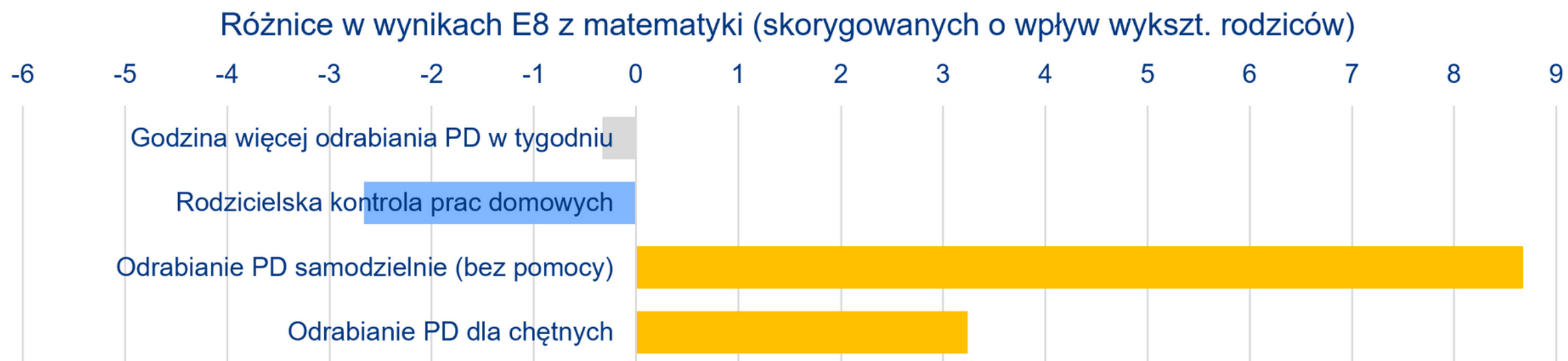
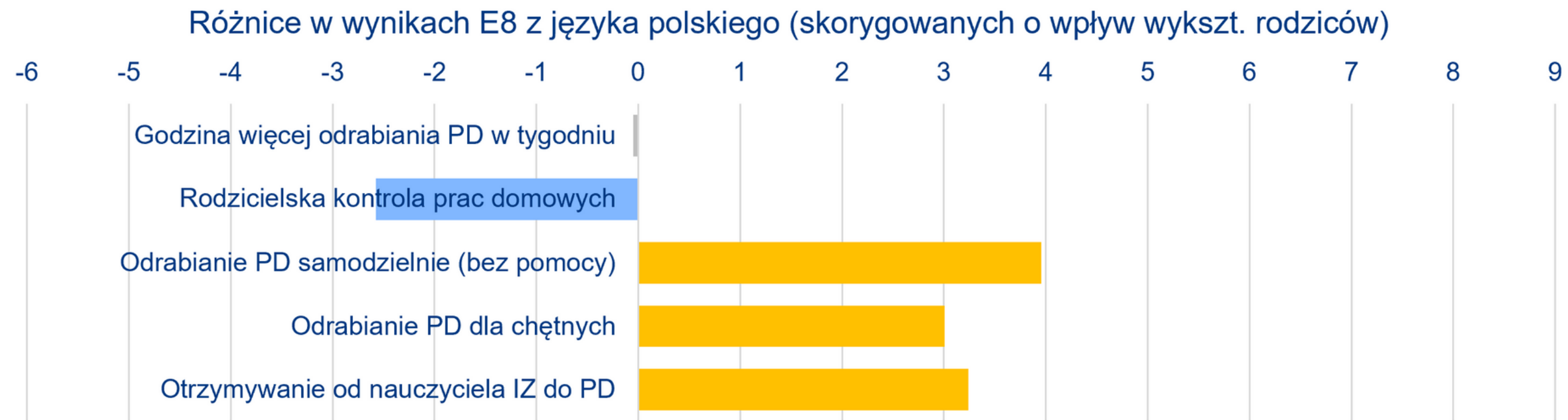
- Uczniowie, których rodzice angażują się bezpośrednio w pomoc w wykonywaniu prac domowych mają niższe osiągnięcia (Dolata i in., 2015).

Co sprzyja samodzielneemu wykonywaniu prac domowych?

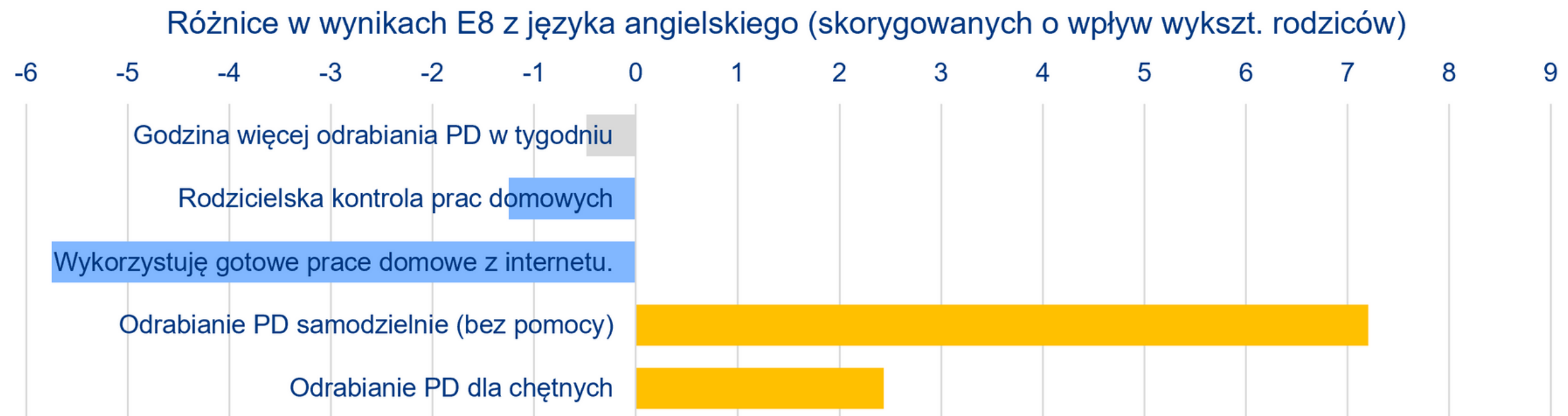
Wykres 4. Strategie oceniania prac domowych a samodzielność ich wykonywania przez uczniów.

Jakie są warunki efektywności prac domowych?

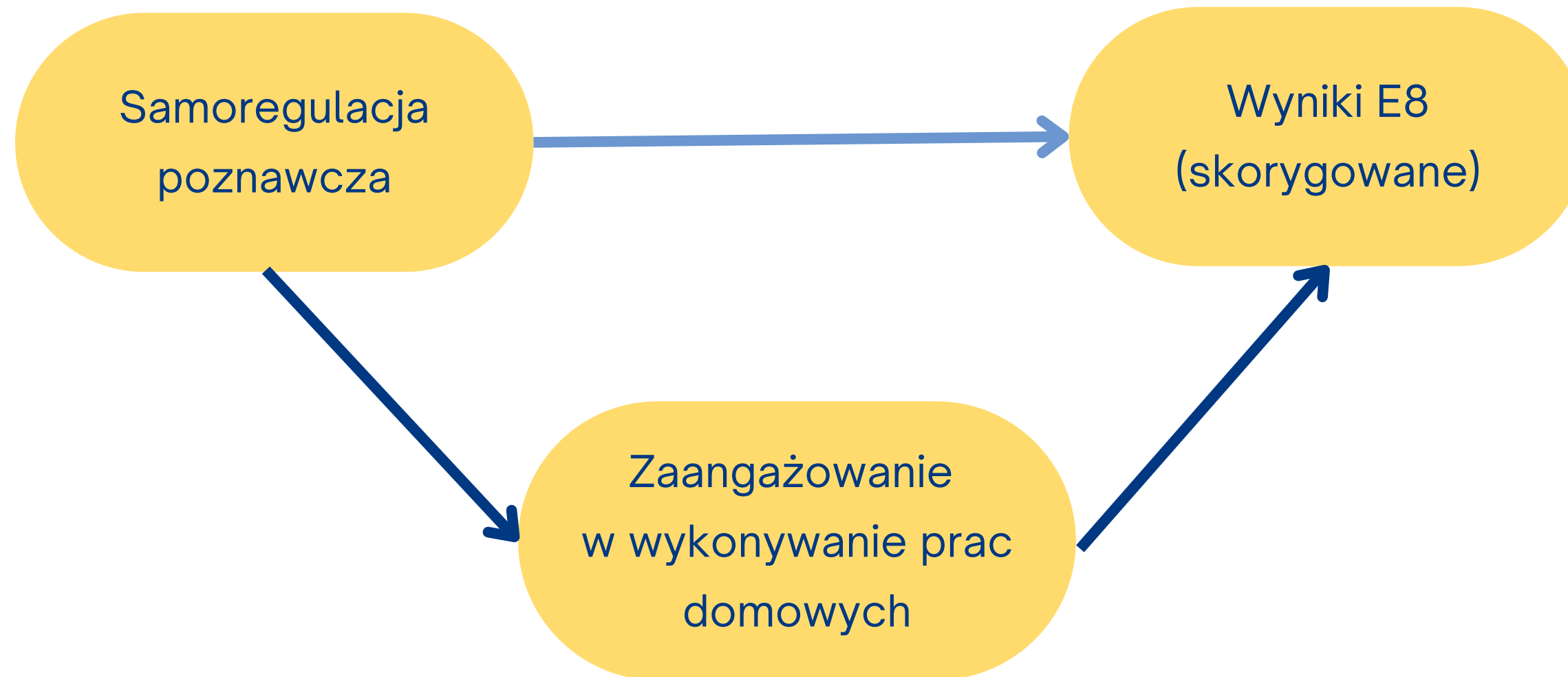
Wykres 5. Cechy prac domowych (PD) powiązane z wynikami nauczania.

Jakie są warunki efektywności prac domowych?

Wykres 6. Cechy prac domowych (PD) powiązane z wynikami nauczania.

Jakie są warunki efektywności prac domowych?

Schemat 1. Znaczenie samoregulacji poznawczej i zaangażowania w wykonywanie prac domowych dla wyników w nauce.

W przypadku matematyki:

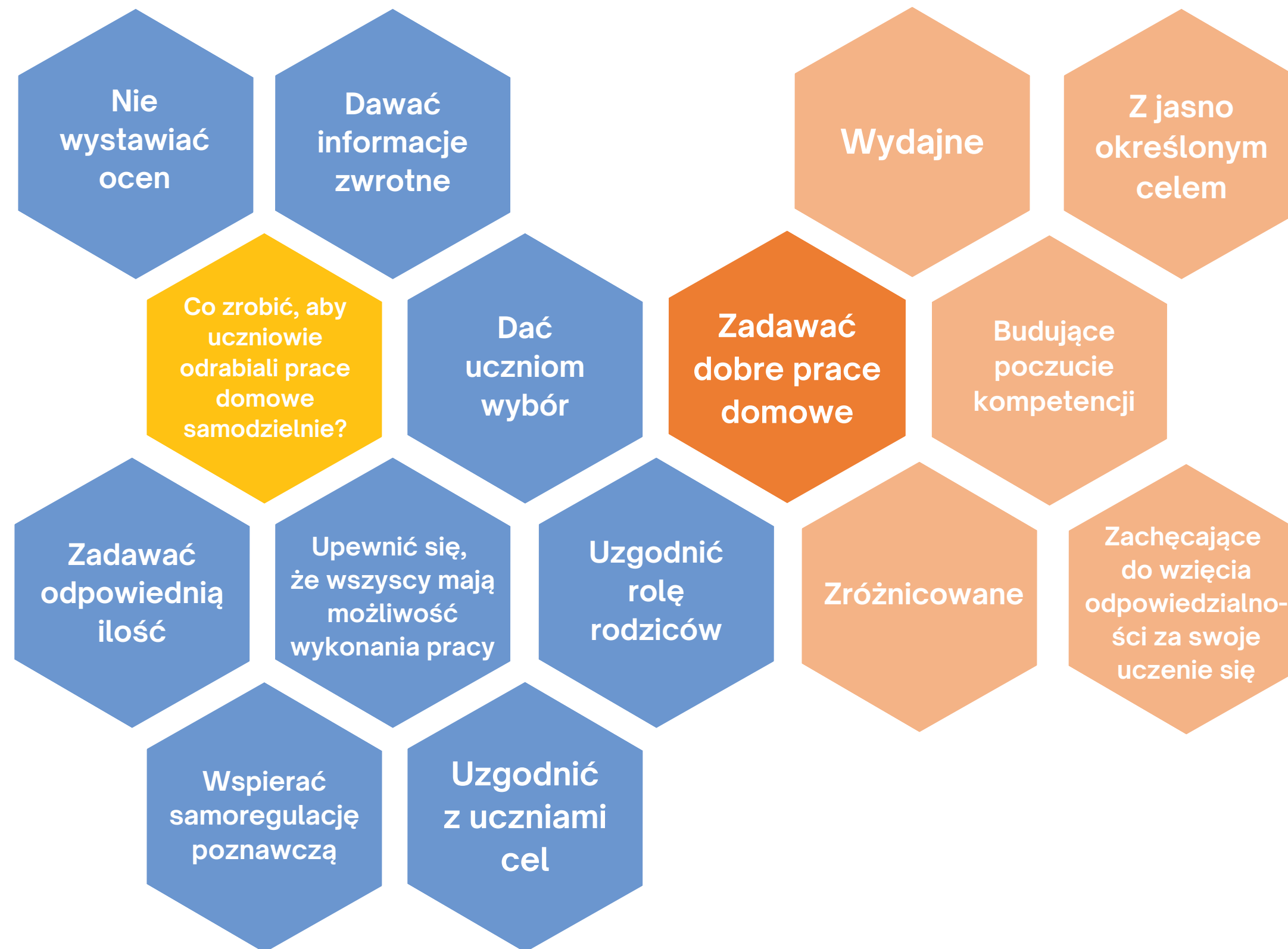
- Wyższy poziom samoregulacji poznawczej wspierał wykonywanie prac domowych z większym zaangażowaniem, a to w konsekwencji przekładało się na wyższe wyniki na egzaminie.

W przypadku języka polskiego:

- Stwierdzono niezbyt silną pozytywną zależność między poziomem samoregulacji a wynikami egzaminu.
- Dopiero wyższy poziom samoregulacji poznawczej pozwalał skutecznie przekuć zaangażowanie w odrabianie prac domowych w wyższe wyniki. W przypadku osób o niskich zdolnościach samoregulacyjnych zaangażowanie się w wykonywanie zadań domowych nie przynosiło efektu.

Jakie powinny być więc prace domowe?

Zapraszamy do grupy roboczej poświęconej pracom domowym

Zapraszamy na stronę projektu

www.pedagog.uw.edu.pl/ostroleka/projekty/ostroleckie-observatorium-oswiatowe/

» OSTROŁĘCKIE OBSERWATORIUM
OŚWIATOWE 2022/23

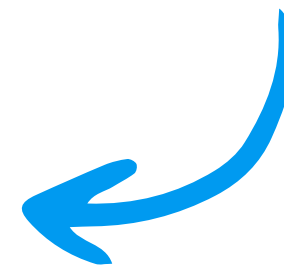
Pomóż mi
zrobić to samodzielnie
– czyli o pracach domowych

Aleksandra Jasińska-Maciążek
Joanna Stelmach

Ostroleka

**do lektury broszury
o pracach domowych**

oraz innych opracowań